

Misjonsstrategisk hjørne*

HANS THORE LØVAAS

Misjonsstrategi

Strategi er et ord som brukes titt og ofte. Hva betyr det egentlig? Store Norske leksikon definerer strategi på følgende måte:

«Strategi er en betegnelse som tidligere ble særlig anvendt om de store militære operasjonsplaner, mens taktikk betegnet føringen av mindre enheter. Begrepet brukes nå generelt om *planer om opplegg og gjennomføring av planer med sikte på å nå bestemte mål* av militær såvel som av sivil karakter».

Når vi snakker om strategi i misjonssammenheng bruker vi ofte ordet ureflektert om enkeltmetoder og arbeidsformer. I lys av definisjonen ovenfor må det snarere bety en helhetsplan for bruken av de forskjellige midler som skal til for å nå misjonens målsettinger.

Det blir derfor meningsløst å snakke om strategi uten klare målsettinger. Det kom tydelig fram i et intervju med en norsk general på NRK i 1993 angående krigen i Bosnia:

«Ingen militære strateger ønsker å gå inn militært i Bosnia nå. Det finnes ingen klare målsettinger. Uten en meget klar målsetting, vil det være galskap å gå inn. Uten klare mål vil man heller ikke vite hvor mye ressurser som trengs. Rent militært trenger vi å vite hva sluttproduktet skal være og hvordan ting skal følges opp etter at de militære har trukket seg tilbake.»

* «Misjonsstrategisk hjørne» er den første i en serie oversikter over ulike misjonsaspekter, som vil alternere i de kommende utgivelser av tidsskriftet.

Jeg tror at en av grunnene til at vi ofte famler, prøver og diskuterer forskjellige metoder og arbeider med mange ting uten å se så store resultater i misjonsammenheng, er at vi er mer fokusert på aktivitetene og metodene enn på målsettingen. Når det gjelder misjonsarbeid er det viktig å skarpformulere hovedmålsettinger og delmålsettinger, slik at vi virkelig vet hva sluttproduktet skal være.

Misjonsprest Bjørn Willoch har formulert en misjonsdefinisjon som både sier noe om mål og midler:

«Misjon er det primæroppdrag kirken har fått av Herren Jesus om å sende vitner ut til de unådde folkeslag i den hensikt å plante Guds kirke i en folkegruppe og en kulturkrets som så læres opp til å styre seg selv og utbre evangeliet ved forkynnelse og tjenestegjeringer i sitt eget folk og til andre folk.»

En mer generell formulering om samme sak er følgende: «Vi vil være en misjonsorganisasjon i bevegelse, hvor målet er etablering av nasjonale kirker som selv driver misjon: fra misjon – til kirke – til misjon.»

Målformuleringer er viktige, men så kommer alt arbeidet med å planlegge tiltak og metoder som vil bringe oss til målet. Det er helhetsplaner som binder mål og metoder sammen som er strategi. I Vårt Land 31. juli 1996 ble misjonærveteranen Odd Hoftun intervjuet under overskriften: «Strategiene lammer misjonen». For min del vil jeg heller si at det er mangel på gode strategier som kan lamme. Gode strategier med klare mål og effektive metoder vil kunne motivere og aktivisere. Det kan stilles spørsmål ved hvor gode vi er i norsk misjon til å tenke og handle strategisk.

AD 2000 og de unådde folkeslag

Gjennom AD 2000-bevegelsen og det såkalte «Josva-prosjektet» har det blitt en ny fokusering på de unådde folkeslag med en klar identifisering av de folkeslag som er minst nådd. Bevegelsens mål er at det skal etableres en pioner-menighetsplantende bevegelse som resulterer i 100 eller flere troende i en eller flere «reproduserende» menigheter innenfor alle unådde folkeslag med en befolkning på over 10 000 individer innen 31. desember i år 2000. «Josva-prosjektet» har gitt ut en liste på 1739 folkeslag fordelt på land ut fra flere kriterier, hvorav ett er at det skal være folk større enn 10 000 med mindre enn 5 % kristne.

I Norge har dette ført til at flere av de største misjonsorganisasjonene sammen har forpliktet seg på å «adoptere» minst 20 av de folke-

slagene som er nevnt i listen på 1739. Dersom kirker, misjons- og teltmakerorganisasjoner i hele verden tar sin del av utfordringen ut fra hvem som er nærmest til å kunne klare det, så vil i hvert fall det å etablere kontakt og starte et begynnende misjonsarbeid kunne være mulig innen 31. desember i år 2000. Det er imidlertid grunn til å tvile på at målet om å etablere menigheter som er selvutbredende i alle disse folkeslagene er mulig innen år 2000. En av grunnene til at det vanskelig kan la seg realisere er det Ralph Winter nevnte i et foredrag om AD 2000 i Korea i mai 1996, nemlig behovet for «spesialister». Han sa at misjon ikke kan gjennomføres av «amatører» eller «turistmisjonærer». Misjon er ikke vanlig evangelisering, men tverrkulturell kommunikasjon der evangeliet skal tas imot og forstås innenfor rammen av et annerledes verdensbilde. Dette krever langtids-misjonærer, teltmakere eller andre som enten gjennom hardt arbeid eller ved sin bikulturelle oppvekst kan fungere bikulturelt. Generalsekretær Egil Grandhagen skrev noe om dette i Vårt Land 12. august 1996:

«Vi må ikke la oss drive med av et rastløst hysteri for stadig å åpne nye arbeidsområder på bekostning av skikkelig opplæringsarbeid. Skal resultatene bli sunne og varige, må vi være villige til å bruke tid og leve sammen med våre trossøsken både i gledesstundene og i motgangen. Her er det stort behov for lærenådegaver som er villige til å stå i tjeneste over lang tid.»

– Mange andre ting i vår tid kan gjøres kjapt med ny teknologi, men tverrkulturell misjon tar tid og krever offer over lang tid.

Dette er hovedgrunnen til at AD 2000's mål ikke er realistisk. De fleste innser dette og det er foreslått en del endringer i målformuleringene. Det synes som om år 2000 ikke blir et mål, men en startpunkt for et begynnende misjonsarbeid blant de 1739 minst nådde folkeslag i verden. Det er også blitt formulert nye milepæler: 1. År 2010 som er hundreårsjubileet for Edinburgh-konferansen, 2. År 2025 som er et kvart hundreår inn i neste tusen år, 3. År 2033 som er 2000 år etter Jesu død og oppstandelse. På grunnlag av det siste er det blitt formulert et nytt mål: «En kirke i hvert folk innen 2000-års jubileet for Jesu død på Golgata!» (*Evangelical Missions Quarterly*, nr. 3, juli 1996).

Misjon fra 2/3 verden

Mange vestlige kirker og misjonsselskap har mistet noe av visjonen for å nå ut med evangeliet til de unådde folkeslag. Hadde målsettingene i AD 2000-bevegelsen vært avhengig av tradisjonell vestlig misjon, ville det vært ennå mer urealistisk å nå målene. Men en raskt voksende

misjonsbevegelse i både Afrika og Asia og Latin-Amerika har vist stor iver for å nå ut til de unådde. Det er det som gir grunn til håp.

I *Missiology* april 1993 skrev Larry E. Keyes og Larry D. Pate om misjonsarbeid og misjonsselskaper fra den ikke-vestlige del av verden. Prognosen for 1995 var 108.270 vestlige misjonærer og 89.160 ikke-vestlige misjonærer. I år 2000 er prognosen snudd slik at det er beregnet 131.720 misjonærer fra den vestlige verden og 164.230 misjonærer fra den ikke-vestlige verden. En slik utvikling vil på en dramatisk måte øke mulighetene for å oppfylle Jesu ord i Matteus 24,14: «Og evangeliet om riket skal forkynnes i hele verden til vitnesbyrd for alle folkeslag, og så skal enden komme.»

I april 1996 fikk vi i Den norske Santalmisjon besøk av en inder som heter Patrick Joshua. Han er generalsekretær for Friends Missionary Prayer Band (FMPB). Det er et indisk misjonsselskap som har sprunget ut fra den anglikanske kirke og andre kirkesamfunn i Syd-India som en fornyelsesbevegelse og bønnevekkelse med over 3300 bønnegrupper. Hver bønnegruppe samles til 1 1/2 times bønn hver uke og 1 hel dag med faste og bønn to ganger i året. Hver bønnegruppe underholder en 1/2 misjonær, 2 bønnegrupper 1 misjonær og 4 bønnegrupper 1 misjonærektepar. De har over 622 misjonærer, de fleste av dem i Nord-India. Deres misjonærer må lære det lokale språket og bruke inntil 3 år på språkstudier. I Bihar i nærheten av Santalmisjonens søsterkirke (NELC) er det i løpet av få år blitt døpt 33 000 nye, hvorav 6600 er santaler og 26 000 er malto-paharier. Begge er fattige stammefolk.

Misjonen bygger sin virksomhet på 4 prinsipper: Bønn, offer, konkrete mål og samarbeid.

1. For det første er bønn helt grunnleggende.
2. Dernest er det offer. Bønnegruppene må være villige til å gi. I tillegg til å underholde misjonærene samlet de ifjor inn penger til å bygge 100 enkle landsbykirker.
3. Så er det å sette konkrete mål i misjonsarbeidet. Deres foreløpige mål er 98 folkeslag som de allerede arbeider blant. På sikt er målet 300 unådde folkeslag.
4. Til sist er det samarbeid med andre kirker og organisasjoner. De sa seg f.eks. villige til å overgi de 6600 santalene til den lutherske santalkirken slik at de selv kan gå videre og nå lenger ut.

Friends Missionary Prayer Band er et moderne eksempel på at det gjennom vekking og fornyelse i kirkene i 2/3 verden kan tennes en misjonsild som omsettes i offer, konkrete målsettinger og samarbeid for å nå de unådde folkeslag. Det må legges til at FMPB i tillegg til å

ha en klar prioritering av evangelieforkynnelse til de unådde også har en diakonal organisasjon som går hånd i hånd med misjonsarbeidet på de forskjellige «misjonsfelt». Strømmestifelsen i Norge er blant de som støtter FMPB's diakonale arbeid. Når det gjelder misjonærenes underhold er det et prinsipp at det helt og holdent skal oppbevares av de indiske bønnegruppene.

Misjon i ord og handling

FMPB synes å følge i Paulus sine fotspor med hensyn til misjonsstrategi. Hans strategi var å føre folkeslagene fram til lydighet gjennom *ord og handling* (Rom 15,18).

Målet var å føre folkeslagene frem til lydighet. Metodene var både ord og handling. Også dagens misjonsstrategier må ha tilsvarende mål og metoder med alle de lokale tilpasninger og konkretiseringer som er nødvendig.

Det går muligens an å snakke om to kjernemetoder som misjon alltid må satse på i en eller annen form: Den første er ord og den andre er handling. Da Ingebjørg Lindheim, presten i Lovisenberg småkirkemenighet, lå for døden av kreft sendte hun en hilsen gjennom sin søster til vennene: «Husk: vi må leve mer og snakke mer om Jesus». Disse to kjernemetodene kan med andre ord sies å være diakoni (leve mer) og evangelisering (snakke mer om Jesus).

Lausannepakten artikkel 5 sier noe om dette:

«Likevel slår vi fast at både evangelisering og sosiopolitisk arbeid er en del av vår kristenplikt. For begge deler er nødvendige uttrykk for vår lære om Gud og mennesket, vår nestekjærlighet og vår lydighet mot Jesus Kristus.»

Og Lausanne-pakten artikkel 4 sier litt mer:

«... Det kristne nærvær i verden er uunnværlig for evangeliseringen, likeså den form for dialog som lytter oppmerksomt for bedre å forstå. Men selve evangeliseringen er å forkynne den historiske, bibelske Kristus som Frelser og Herre for å overbevise folk om personlig å komme til ham og bli forsonet med Gud...»

I denne artikkelen er det snakk om 3 forskjellige ting:

1. Nærvær
2. Dialog
3. Forkynnelse

Alle 3 sies å være nødvendige. Det kristne nærvær i form av kjærlig-

het i praksis sies å være uunnværlig. Likeledes dialogen. Mens selve evangeliseringen er å forkynne den historiske, bibelske Jesus. Grunnen til det er at evangeliet om Jesus er helt unikt eller enestående. Det handler om det som intet øye så og intet øre hørte, det som ikke kom opp i noe menneskes tanke, det var simpelthen helt uhørt. Derfor er det absolutt nødvendig at evangeliet forkynnes. Det behøver imidlertid ikke forkynnes ovenfra og ned eller med høy stemme. Og det behøver ikke bli en motsetning mellom evangelieforkynnelse og omsorgsfull respekt og lyttende holdning til andre mennesker. Ofte blir det en slik motsetning. Det blir lett enten – eller og grøfter, rendyrket evangelisering på den ene siden og rendyrket diakoni og dialog på den andre siden. Lausanne-pakten knytter disse sammen. Og det bør vi også. En illustrasjonen på dette kan være to akser, den ene vertikalt med forkynnelse av sannheten om Jesus alene, den andre horisontalt med nærvær og dialog, eller kjærligheten, respekten og tilpasningen til mennesker med annen kultur og tro.

Det går an å bli så sterk teologisk og overbevist om sannheten i evangeliet og mangle empati og respekt for andre slik at man blir overlegen og dømmende. Da scorer man høyt på den vertikale aksene. Det går an å bli så sterk m.h.t. tilpasning, nærvær og dialog og samtidig svak når det gjelder sannheten at man forsåvidt er salt i verden, men ikke representerer noe lys som viser veien. Da scorer man langt på den horisontale aksene. Altså enten sterk vertikalt eller sterk horisontalt. Men det finnes en annen måte som integrerer de to. Da scorer man høyt både vertikalt og horisontalt. Det gjorde Jesus gjennom sin inkarnasjon og sin tjeneste. Han scoret topp horisontalt ved å vaske disiplenes føtter og til slutt gi sitt liv i døden for oss alle. Samtidig scoret han topp vertikalt ved å forsonne oss med Gud og rope oss til omvendelse og tro på evangeliet. Den engelske teologen John Stott kaller Jesu inkarnasjon for «identifikasjon uten tap av identitet» og mener at det er idealet for all evangelisering og misjonsvirksomhet hjemme og ute. Dette er sannelig noe å strekke seg etter, et integrert helhetssyn.

Et slikt helhetssyn på evangelisering og diakoni skulle hjelpe oss til å unngå å dele opp virksomheten i forskjellige sektorer slik at evangelisering er en helt separat og åndelig sektor for seg, mens diakonien blir en egen sosialarbeidsavdeling med sekulært preg. Dessuten vil en helhetstenkning hjelpe oss til tenke likeverdig om de forskjellige delene. Da blir ikke diakonien et mindreverdig middel til å nå et høyere mål. Men alle deler blir viktige. Paulus var fremfor alt evangelieforkynner. Men samtidig vek han ikke unna for å organisere innsamling av nødhjelp til de fattige i Jerusalem. Kirkens 7 første

diakoner skulle være praktiske menn fylt med Guds Ånd og kraft. De skulle administrere matutdelingen. Men vi leser også at både Stefanus og Filip forkynte evangeliet frimodig. De hadde et integrert helhetssyn. Det skulle gi oss frimodighet til å vitne om Jesus midt i vår diakonale tjeneste når det er naturlig og gå inn i praktiske hjelpetjenester midt i vår evangeliske virksomhet. Her gjelder det at det ene må gjøres og det andre skal ikke lates ugjort. Dette gjelder både i vårt arbeid hjemme og ute.

I en leder i Vårt Land 14. september 1996 ble det sagt noe om dette i tilknytning til Evangeliesentrenes virksomhet: «Det viktigste evangeliserende arbeid i tiden som kommer, vil være knyttet til diakonien. Ikke slik at diakoniens hensikt er å frelse folk, men ved at diakoni øker kirkens troverdighet og åpner for evangeliet.» Dette gjelder i et Norge som er mett av de mange ord. Det gjelder ennå mer i en flerkulturell og oppsplittet verden hvor Guds kjærlighet i ord og handling er det eneste som kan ha mulighet til å nå inn.

Hans Thore Løvaas, f. 1945. Fjellhaug misjonsskole 1969, ordinert i 1970. Misjonær i Bangladesh 1970–1982. Rektor ved Gå ut senteret 1983–1989. Personalkonsulent i DnS 1989–1992 og misjonssekretær fra 1993.

Mission Strategy Corner

The article is the first in a series of reviews dealing with various aspects of missions. this review deals with missionary strategies.